

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 420/2011-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 3. novembra 2011 predbežne prerokoval sťažnosť M. T. a maloletého F. T., zastúpeného zákonnou zástupkyňou M. T., obaja bytom P., právne zastúpených advokátkou JUDr. M. K., P., vo veci namietaného porušenia ich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 59/2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. T. a maloletého F. T. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. októbra 2011 doručená sťažnosť M. T. (ďalej len „sťažovateľka“) a maloletého F. T. (ďalej len „sťažovateľ“, spolu len „sťažovatelia“), zastúpeného zákonnou zástupkyňou M. T., právne zastúpených advokátkou JUDr. M. K., vo veci namietaného porušenia ich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“)

postupom Okresného súdu Piešťany (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 59/2010 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovatelia sú účastníkmi konania o určenie otcovstva k sťažovateľovi a úpravy práv a povinností voči nemu v napadnutom konaní vedenom okresným súdom.

Sťažovatelia v sťažnosti uviedli:

„ V celom, zatiaľ vyše 1 a pol roku konaní Okresný súd Piešťany vytýčil len jedno pojednávanie dňa 12. 01. 2011, t. j. po 9 mesiacoch od podania návrhu, a to len na základe sťažnosti adresovanej predsedníčke súdu dňa 15. 11. 2010. Toto pojednávanie bolo odročené na neurčito z dôvodu ustanovenia znalca. Nakoľko ani po ďalších 6- tich týždňoch súd neustanovil znalca, sťažovateľka opäť podala k rukám predsedníčky súdu sťažnosť a súd po dvoch mesiacoch vydal uznesenie o ustanovení znalca... V uznesení bol ustanovený znalec, ktorý má, resp. mal vypracovať v lehote 60 dní odo dňa doručenia spisového materiálu znalecký posudok. Nakoľko súd, už po prvej sťažnosti mal konať vo veci bez prietáhov do dnešného dňa nie je znalecký posudok vypracovaný čím toleruje pasivitu znalca (II. ÚS 10/01) . Vec má však i iné pozadie: keďže ide o maloleté dieťa, v tom čase 1 rok, požiadali sme dňa 28. 03. 2011 o súhlas k odberu biologického materiálu u všeobecnej lekárky maloletého. V tom čase 23. 03. 2011 požiadal znalec súd o preddavok vo výške 300 € na zakúpenie spotrebného materiálu. Okresný súd do dnešného dňa nerozhodol ani o našej ani o znalcovej žiadosti čo inými slovami znamená, že súd porušil i právo na súdnu ochranu oboch sťažovateľov.“

Sťažovatelia považujú postup okresného súdu v napadnutom konaní za neefektívny, spôsobujúci prietahy, ktoré prehľbujú ich právnu neistotu. Podľa názoru sťažovateľov si povaha veci vyžadovala mimoriadnu pozornosť okresného súdu „venovanú efektívnemu a rýchlemu postupu, tak aby bol naplnený účel určenia otcovstva a úpravy práv a povinností voči maloletému dieťaťu“.

Sťažovatelia v sťažnosti ďalej zdôraznili, že využili všetky iné právne prostriedky, ktoré im zákon na ochranu ich základných práv účinne poskytuje tak, aby boli odstránené prietahy v napadnutom konaní, avšak bezúčelne.

Na základe uvedeného sťažovateľa navrhli, aby ústavný súd vydal nález, v ktorom vysloví:

„I. Základné právo sťažovateľov v I. a II. rade, na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov v zmysle čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a práva na súdnu ochranu čl. 46 ods. 1 Ústavy SR bolo postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 9C/59/2010 porušené..

II. Okresnému súdu Piešťany prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 9C/59/2010 konal bez ďalších prietahov.

III. M. T. priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 2.000 € (slovom: dvetisíc Eur), ktorej ich je Okresný súd Piešťany povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

IV. mal. F. T. priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 2.000 € (slovom: dvetisíc Eur), ktorému ich je Okresný súd Piešťany povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

V. Okresný súd Piešťany je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia (2 právne úkony vykonané v roku 2011 v zmysle § 11 ods. 3, § 14 ods. 1 písm. a) a c), § 16 ods. 3 a § 13 ods. 2 Vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb) M. T. a mal. F. T. v sume 276,64 €... advokátke JUDr. M. K. P... do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci (v tomto prípade okresného súdu v občianskoprávnom konaní) nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ako aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán (všeobecný súd) porušoval označené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú.

Sťažovatelia sa sťažnosťou domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 59/2010, ktorý označili za neefektívny a zdĺhavý, spôsobujúci zbytočné prietahy v konaní.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 48 ods. ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov.

Zjavná neopodstatnenosť s'ťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na konanie bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy môže vyplývať aj z toho, že porušenie tohto základného práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, ktoré z hľadiska jeho druhu a povahy netrvá tak dlho, aby sa dalo vôbec uvažovať o zbytočných priet'ahoch (II. ÚS 92/05).

Dôvodom na odmietnutie s'ťažnosti ako zjavne neopodstatnenej je aj zistenie, že sa postup všeobecného súdu nevyznačoval takými významnými priet'ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné priet'ahy (I. ÚS 27/02, I. ÚS 197/03, I. ÚS 38/04).

Zo s'ťažnosti, z jej príloh a zo zistenia ústavného súdu vyplynulo, že žaloba o určenie otcovstva k s'ťažovateľovi a o úpravu rodičovských práv a povinností spolu s návrhom na nariadenie predbežného opatrenia bola okresnému súdu doručená 13. apríla 2010 a na základe výzvy okresného súdu s'ťažovateľmi doplnená podaním z 18. mája 2010. Okresný súd 14. júna 2010 nariadil predbežné opatrenie, ktorým zveril s'ťažovateľa do osobnej starostlivosti s'ťažovateľky, ako aj zaviazal odporcu (domnelého otca s'ťažovateľa) prispievať na jeho výživu. Prvé pojednávanie vo veci sa uskutočnilo 12. januára 2011 a bolo odročené na neurčito z dôvodu vykonania znaleckého dokazovania. Uznesením z 10. marca 2011 okresný súd ustanovil znalca z odboru genetiky a zaviazal ho, aby v lehote 60 dní odo dňa doručenia spisového materiálu v tejto veci vypracoval znalecký posudok, ktorého cieľom je zistiť, či odporca je otcom s'ťažovateľa, a súčasne uložil odporcovi zložiť preddavok na trovy tohto znaleckého dokazovania v sume 360 €. Odporca uvedené uznesenie okresného súdu v časti, ktorou mu okresný súd uložil povinnosť zložiť preddavok na znalecké dokazovanie, napadol odvolaním doručeným 6. apríla 2011 a súčasne požiadal

o oslobodenie od súdnych poplatkov. V ďalšom období okresný súd vykonal zisťovanie majetkových pomerov odporcu.

Ústavný súd v súvislosti s namietanými priet'ahmi v napadnutom konaní okresného súdu opakovane poukazuje na skutočnosť, že „ojedinelá nečinnosť súdu hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov sama osebe nemusí ešte zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru“ (I. ÚS 42/01, III. ÚS 91/04). Nie každý zistený priet'ah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy [čl. 6 ods. 1 dohovoru (napr. I. ÚS 46/01, II. ÚS 57/01, I. ÚS 92/03)].

Na základe skutočností uvedených v s'ťažnosti, ako aj v jej prílohách ústavný súd konštatuje, že konanie v predmetnej veci dosiaľ trvá 18 mesiacov a vzhľadom na citlivú povahu predmetu konania, ktorým je určenie otcovstva a úprava práv a povinností rodičov k maloletému (s'ťažovateľovi), si vyžaduje určitú rýchlosť konania. Ústavný súd tiež dospel k záveru, že v predmetnej veci došlo k určitým priet'ahom v postupe okresného súdu, čo však podľa názoru ústavného súdu nemožno považovať za taký závažný nedostatok v konaní, ktorý by po prijatí s'ťažnosti s'ťažovateľov na ďalšie konanie umožňoval reálne dospieť k záveru, že v predmetnej veci okresný súd svojím postupom v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 59/2010 porušil základné právo s'ťažovateľov na prerokovanie ich veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (podobne pozri napr. I. ÚS 35/01, II. ÚS 21/01).

Z petitu podanej s'ťažnosti tiež vyplýva, že s'ťažovatelia žiadajú ústavný súd aj o vyslovenie porušenia základného práva na súdnu ochranu upraveného v čl. 46 ods. 1 ústavy v označenom konaní pred okresným súdom. Tento návrh s'ťažovatelia v s'ťažnosti zdôvodnili postupom okresného súdu, ktorý dosiaľ nerozhodol o ich žiadosti o súhlas s odberom biologického materiálu s'ťažovateľa u všeobecného lekára ani o žiadosti ustanoveného znalca o preddavok.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je umožniť každému reálny prístup k súdu. Tomuto základnému právu zodpovedá povinnosť súdu vo veci konať a rozhodnúť (II. ÚS 88/01).

Preskúmanie postupu okresného súdu nesignalizuje taký postup súdu, z ktorého by sa dalo odvodiť, že sťažovateľom nebolo umožnené domáhať sa svojich práv na nestrannom a nezávislom súde; sťažovatelia majú možnosť v konaní predkladať návrhy a vyjadrenia a zúčastňovať sa nariadených pojednávaní v prerokúvanej veci. Ústavný súd teda nezistil porušenie základného práva sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v konaní okresného súdu vedenom pod sp. zn. 9 C 59/2010. Ústavný súd z hľadiska svojej konštantnej judikatúry uvádza, že prietahy v súdnom konaní nemajú za následok porušenie základného práva na súdnu ochranu (II. ÚS 154/05). Okresný súd svojím postupom neodoprel sťažovateľom poskytnutie súdnej ochrany, bol im totiž umožnený reálny prístup k súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde sťažnosť sťažovateľov odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľov stratilo opodstatnenie a ústavný súd sa už nimi nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. novembra 2011